

Αθήνα, 9 Οκτωβρίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς

- **Μετανάστευσης και Ασύλου**
- **Εξωτερικών**

ΘΕΜΑ: «Return Hubs σε τρίτες χώρες: Σε ποιες χώρες θα μεταφέρονται αιτούντες άσυλο από την Ελλάδα και με ποιες εγγυήσεις προστασίας των δικαιωμάτων τους;»

Η επιλογή των Return Hubs δεν αποτελεί μια ουδέτερη τεχνική διευθέτηση των επιστροφών αλλά εντάσσεται στην ευρύτερη πολιτική εξωτερίκευσης της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής, μεταφέροντας ανθρώπους και την ευθύνη προστασίας τους εκτός ευρωπαϊκού εδάφους και άμεσου ευρωπαϊκού θεσμικού ελέγχου. Πρόκειται για μια πολιτική κατεύθυνση που έχουν απορρίψει ρητά ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, η Ευρωπαϊκή Αριστερά (The Left), καθώς και άλλες προοδευτικές φωνές στην Ευρώπη, επισημαίνοντας τους σοβαρούς κινδύνους που συνεπάγεται για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Παρά τα σοβαρά πολιτικά και δικαιωματικά ζητήματα που εγείρει αυτή η επιλογή, η κυβέρνηση συμμετέχει ενεργά, μαζί με τη Γερμανία, την Αυστρία, τη Δανία και την Ολλανδία (το λεγόμενο «Core Group») στον σχεδιασμό της δημιουργίας «Κέντρων» ή «Κόμβων Επιστροφής» σε τρίτες χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αποστολή αιτούντων άσυλο που οι αιτήσεις τους έχουν απορριφθεί ή προσώπων που το άσυλό τους έχει ανακληθεί.

Ο Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου έχει δηλώσει ότι στόχος είναι να λειτουργήσει πιλοτικό σχήμα εντός του πρώτου εξαμήνου του 2027 και το εγχείρημα να είναι πλήρως λειτουργικό έως το δεύτερο εξάμηνο του 2027.

Δημοσιεύματα αναφέρουν ότι μεταξύ των χωρών που εξετάζονται είναι η Ρουάντα, η Ουγκάντα και το Ουζμπεκιστάν, χωρίς ωστόσο να έχουμε κάποια πληροφόρηση από την ελληνική κυβέρνηση.

Το νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο, όπως εγκρίθηκε και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, προβλέπει ότι συμφωνίες για Return Hubs μπορούν να συναφθούν μόνο με χώρες που σέβονται τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το διεθνές δίκαιο και την αρχή της μη επαναπροώθησης, ενώ από τις επιστροφές εξαιρούνται πλήρως οι ασυνόδευτοι ανήλικοι. Τα κράτη-μέλη, άρα και η Ελλάδα, οφείλουν να ενημερώνουν την Κομισιόν και τα άλλα κράτη-μέλη πριν την εφαρμογή τέτοιων συμφωνιών.

Σύμφωνα μάλιστα με τις συστάσεις του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) και του Επιτρόπου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης (βλέπε επιστολή 8 Ιουλίου 2026 στον κ. Υπουργό Μετανάστευσης) πρέπει να υφίσταται «ανεξάρτητος, επαρκής, αποτελεσματικός και συνεχής» έλεγχος (monitoring) ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις χώρες υποδοχής/επιστροφής ώστε τα Return Hubs να μην εξελιχθούν σε ζώνες χωρίς δικαιώματα. Με μηχανισμούς αναθεώρησης και αναστολής της συμφωνίας καθώς και έλεγχο κοινοβουλευτικό και δικαστικό.

Οι εγγυήσεις και οι μηχανισμοί εποπτείας είναι απολύτως αναγκαίοι εφόσον προχωρήσει ένας τέτοιος σχεδιασμός· δεν μετατρέπουν όμως μια αμφισβητούμενη πολιτική επιλογή σε αποδεκτή λύση. Το κρίσιμο ερώτημα δεν είναι μόνο πώς θα λειτουργήσουν τα Return Hubs, αλλά εάν η Ευρώπη μπορεί να μεταφέρει εκτός των συνόρων της την ευθύνη που απορρέει από τις δικές της διεθνείς και ευρωπαϊκές υποχρεώσεις.

Επειδή η κυβέρνηση έχει ανακοινώσει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή της πολιτικής επιστροφών, χωρίς όμως να έχει ενημερώσει τη Βουλή για τις χώρες, τις συμφωνίες και τις διαδικασίες που θα εφαρμοστούν,

Επειδή η επιλογή τρίτων χωρών και η σύναψη σχετικών συμφωνιών εγείρουν ζητήματα διεθνούς δικαίου και προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

- 1) α) Με ποιες τρίτες χώρες διαπραγματεύεται η Ελλάδα, είτε αυτοτελώς είτε στο πλαίσιο του Core Group, για τη δημιουργία Return Hubs; β) Σε ποιο στάδιο βρίσκονται οι διαπραγματεύσεις και ποια είναι τα βασικά αντικείμενα και οι οικονομικοί ή άλλοι όροι των υπό διαμόρφωση συμφωνιών;**
- 2) Ποιες συγκεκριμένες νομικές και ανθρωπιστικές εγγυήσεις θα περιλαμβάνουν οι συμφωνίες, ιδίως ως προς την αρχή της μη επαναπροώθησης, την πρόσβαση σε άσυλο και νομική συνδρομή, την προστασία ευάλωτων προσώπων και τις συνθήκες διαβίωσης ή κράτησης;**
- 3) Προκειμένου η χώρα να είναι συνεπής με τις συστάσεις της FRA και του Συμβουλίου της Ευρώπης, που απορρέουν εξάλλου από το ευρωπαϊκό και διεθνές δίκαιο, ποιος θα έχει την ευθύνη και ποιος θα ασκεί τον ανεξάρτητο έλεγχο της μεταχείρισης των προσώπων που απομακρύνονται από τη χώρα μας και μεταφέρονται σε τρίτη χώρα; Ποιος ελληνικός, ευρωπαϊκός ή διεθνής μηχανισμός θα έχει απρόσκοπτη πρόσβαση στους χώρους αυτούς, δυνατότητα καταγραφής καταγγελιών και δημοσιοποίησης πορισμάτων για πιθανές παραβιάσεις δικαιωμάτων;**

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Ακρίτα Έλενα

Δούρου Ρένα

Ακριώτου Θεοδώρα

Καριπίδης Ιωάννης

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Παπαηλιού Γεώργιος